

Wyjazdy studyjne w ramach projektu LIFE Podkowiec+

2018-01-26

Przedstawiciele Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie mieli okazję poznać metody i rozwiązania dotyczące ochrony nietoperzy oraz możliwości jakie daje obecność tych chronionych ssaków dla rozwoju i promocji regionu.

W wyjazdach, które odbyły się w czerwcu u.br. do Karyntii w Austrii oraz we wrześniu u.br. do Bawarii w Niemczech brali udział przedstawiciele instytucji i osoby indywidualne, których działania mają związek z ochroną podkowców i innych gatunków nietoperzy. Wyjazdy były organizowane przez Polskie Towarzystwo Przyjaciół Przyrody "pro Natura" w ramach projektu Ochrona podkowca małego i innych gatunków nietoperzy w południowej Polsce - PODKOWIEC+ LIFE12 NAT/PL/000060.

W trakcie wyjazdów uczestnicy wizytowali miejsca związane z nietoperzami, tj.:

- pomnik historyczny upamiętniający cesarza Fryderyka Barbarosę, zbudowany na ruinach zamku w północnej Turynii (powiat Kyffhäuser), który jest miejscem rozrodu i zimowania podkowców małych. Na miejscu znajduje się punkt edukacyjny z detektorami ultrasonicznymi oraz automatyczna stacja rejestrująca nadajniki radiowe migrujących nietoperzy. Obejrzano także jaskinię Barbarossy, znajdującą się w pobliżu pomnika, w której zimuje kilka gatunków nietoperzy. W powiecie Kyffhäuser znajdują się najdalej na północ wysunięte stanowiska podkowca małego w Niemczech.
- muzeum regionalne w Bad Frankenhausen, w którym znajdują się ekspozycje poświęcone nietoperzom, a także szereg atrakcji edukacyjnych: ciemna komora ukazująca działanie echolokacji, ekran transmitujący na żywo kolonię nocy dużych z pobliskiego kościoła, stanowisko pomiaru zakresu słyszalnych przez człowieka częstotliwości czy też plecak zawierający m.in. detektor ultrasoniczny.
- wieżę zamku Untere Sachsenburg - pozostałość po dawnym zamku, w której została urządzona wystawa. Okolica jest bardzo atrakcyjna dla nietoperzy i przez nie wykorzystywana ze względu na różnorodność środowiska (zadrzewienia, jezioro, schronienia podziemne). W pobliżu, nad jeziorem znajduje się terenowe stanowisko informacyjne z detektorem i tablicą edukacyjną. Grupa miała okazję wziąć udział w odłowach nietoperzy podczas których odłowiono 4 gatunki: mopka zachodniego *Barbastella barbastellus*, gacka brunatnego *Plecotus auritus*, nocka rudego *Myotis daubentonii*, nocka Natterera *Myotis Nattereri*.
- Fledermausturm - „wieżę dla nietoperza” w Meiningen (południowa Turynia) zaadaptowany i zabezpieczony dla nietoperzy budynek po dawnym bloku mieszkalnym. Obecnie schronienie wykorzystuje kilka gatunków, m.in. nocki duże. Odpowiednie działania edukacyjne spowodowały, że projekt przystosowania budynku dla nietoperzy spotkał się z poparciem i pomocą ze strony lokalnej społeczności.
- kolonię podkowców dużych w Hohenburgu (Bawaria). Jest to ostatnia w Niemczech kolonia tego gatunku. Została odkryta w 1992 r. kiedy liczyła 20 osobników, natomiast obecnie wskutek podjętych na szeroką skalę działań ochronnych, kolonia liczy 200 samic. Zadania ochronne w dużej mierze realizowane są z finansowania unijnego LIFE+. W ramach projektu wykupiono i przystosowano budynki gospodarcze zamieszkiwane przez nietoperze, dostosowano także kilka innych budynków w mieście, zakupiono stado krów, dzięki którym będzie powiększać się baza pokarmowa dla nietoperzy (koprofagi żerujące na odchodach krów). Stworzono również zaplecze edukacyjne (stanowiska z detektorami, tablice interaktywne), a także zamontowano [kamery na podczerwień, dzięki którym można na żywo podglądać podkowce](#). To wszystko nie byłoby możliwe gdyby nie współpraca z władzami lokalnymi, które m.in. przeznaczyły grunty gminne na pastwiska. Uczestnicy wieczorem obserwowali wylot nietoperzy na żerowanie.
- Fledermaushaus - obserwatorium nietoperzy w Feistritz/Gail (Karyntia, Austria) to budynek dawnej elektrowni wodnej zamieszkiwany przez 100 podkowców małych. Budynek został zaadaptowany jako obserwatorium nietoperzy. Nietoperze chętnie gromadzą się na macie grzewczej, z której mogą być z łatwością obserwowane na żywo oraz poprzez [transmisję internetową](#). Ponadto w budynku znajduje się szereg atrakcji edukacyjnych. Wieczorem obserwowano wylot koloni na polowanie.
- zamek na wyspie Herreninsel, położonej na jeziorze Chiemsee (Bawaria, Niemcy). Pod dachem zamku swoje schronienie znalazły nietoperze trzech gatunków: podkowce małe, nocki duże i nocki orzęsione. Dla zwiedzających zamek została przygotowana wystawa o nietoperzach oraz monitor transmitujący na żywo kolonię. Prowadzone są terenowe zajęcia chiropterologiczne w okolicy jeziora Chiemsee.

Podczas obu wyjazdów studyjnych grupy były oprowadzane i goszczone przez przedstawicieli organizacji przyrodniczych, władz lokalnych, samorządów, chiropterologów oraz zarządców miejsc. Pozwoliło to na wymianę doświadczeń i spojrzenie z różnych perspektyw na obecność nietoperzy. Niewątpliwie, doświadczenia sąsiadów są bardzo przydatne, szczególnie w zakresie tych dotyczących wdrażania działań ochronnych przy osiągnięciu społecznego zadowolenia i korzyści dla lokalnej gospodarki.

U podkowców